

Hvordan blir den nasjonale kartleggingen av marin natur og fiskeri ivaretatt i planlegging og forvaltning?

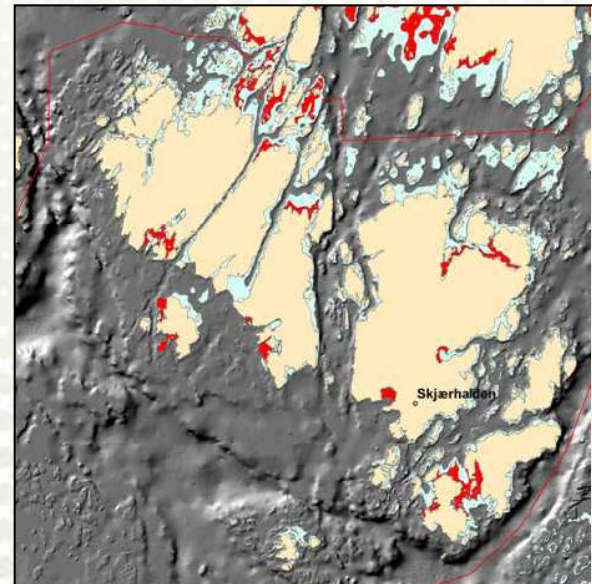
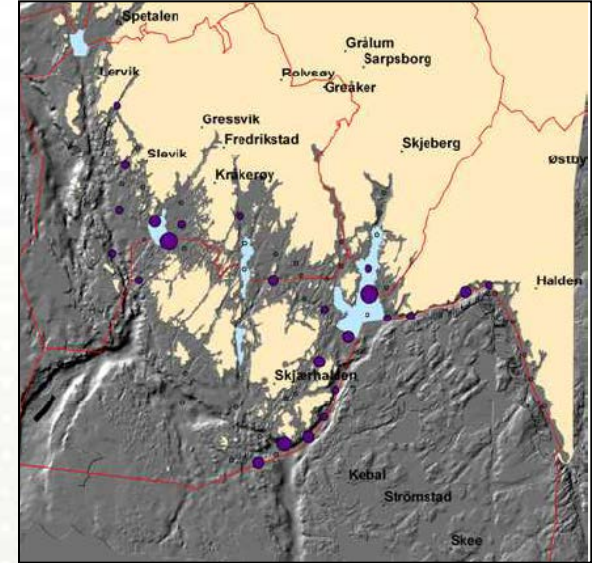
Knut Bjørn Stokke, Institutt for landskapsplanlegging

Bit for bit utbygging i kystsonen – konsekvenser for natur og næring

- UMB, NIBR, NIVA og HI Flødevigen
- Finansierte av FHF, MD, DN og FKD
- Forprosjekt finansierte av FHF og FM i Østfold
- Styringsgruppe
- Bakgrunn og overordnet problemstilling:

Hvordan kan kunnskapen om marint biologisk mangfold og fiskeri integreres i planlegging og forvaltning av kystsonen (med særlig vekt på sjøområdene)?

Bit for bit tiltak i kystsonen

- Brygger/bryggeanlegg, småbåthavner
- Mudring
- Dumping av masse i sjø
- Etablering av kunstige andstrender
- Vann- og avløpsanlegg i sjø
- Andre rør og kabler
- Moringer/bøyer
- **Summen av tiltak er utfordringen, særlig når man ikke har noen helhetlig plan for dette (ei heller noe samlet registreringssystem)**
- **Til dels uklarhet om lovverk, når et tiltak er søknadspliktig, ansvarsforhold, koordinering, etc.**

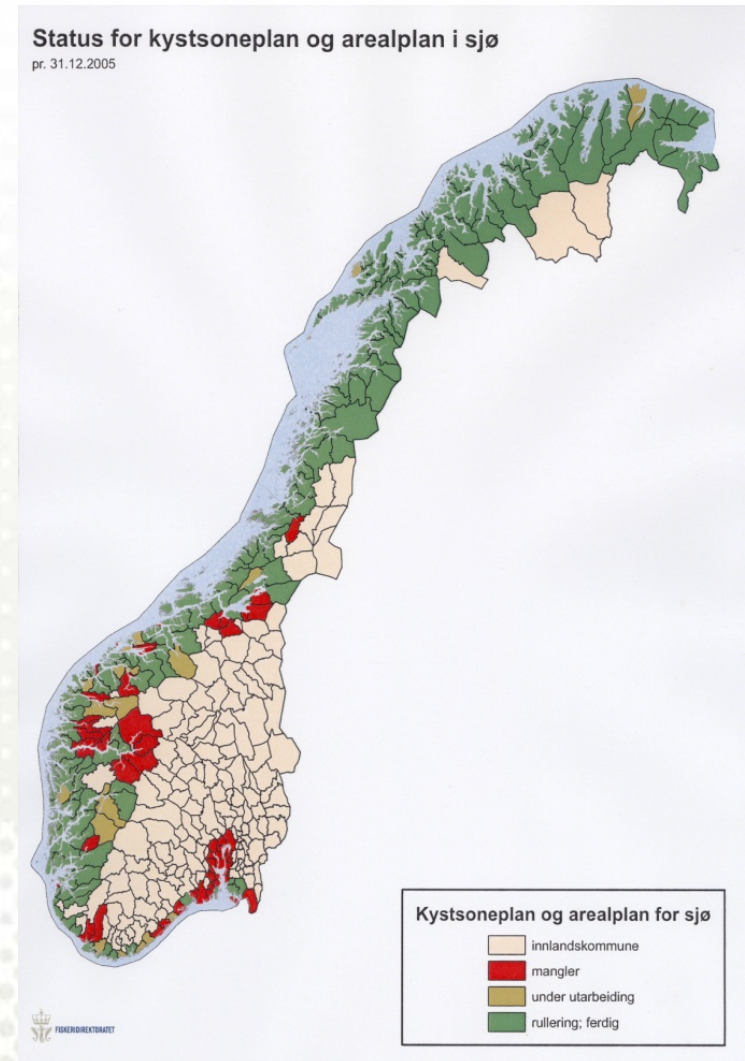

Hovedprosjekt 2009-2011

- 1: Gjennomgang av et utvalg kommuneplaner i kystzone/sjø langs Skagerrak – NIBR og UMB
 - 2: Undersøkelse av enkeltbeslutninger om arealbruk i kystsonen – NIBR og UMB
 - 3: Erfaringer med å anvende kartleggingsdataene om marint biologisk mangfold i planlegging og forvaltning – casekommuner (NIBR og UMB):
 - Tvedestrand - Hitra
 - Hvaler - Kristiansand
 - Hurum
 - 4: Geodata for kystsonen (utvikle indikatorer for ålegrasengenes lokalisering sett ift utbygging i kystsonen) – NIBR
 - 5: Konsekvenser av tiltak og utbygging for marine naturtyper. Begrenset til forholdet mellom småbåthavn og ålegras – NIVA og HI Flødevigen
 - 6: Vurderinger av nye føringer som PBL, naturmangfoldlov, havne- og farvannslov, havressurslov og vannforskriften ift å oppnå en helhetlig kystsoneforvaltning – sluttseminar august 2011
- Integrere hensynet til marine kulturminner, i samarbeid med Norsk Maritimt Museum
- Helhetlig planlegging av miljøvennlige småbåthavner – CIENS-rapport 2011, ledet av NIVA v/Eli Rinde

Kommunal planlegging i kystsonen

- Nesten alle kystkommuner har i dag integrert sjøområdene i kommuneplanen
- Kommunene langs Skagerrakkysten har kommet etter i de siste planrevisjonene
- Men hva inneholder planene i forhold til å styre bit for bit utbyggingen?

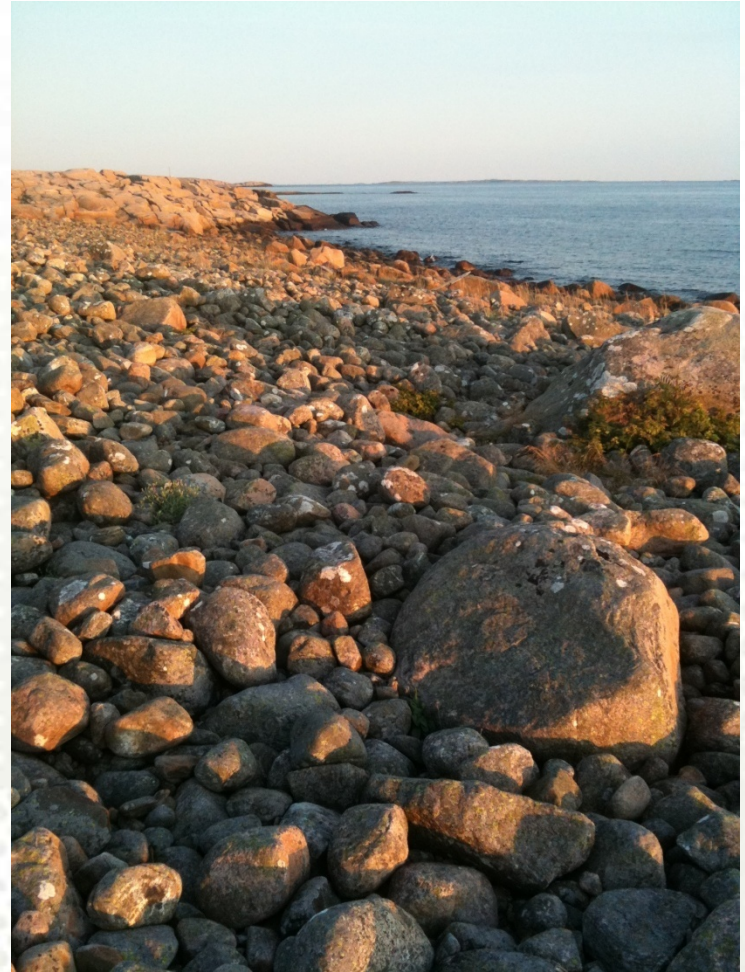
Plangjennomgang

- Planene er lite spesifikke i forhold til å styre bit for bit utbyggingen
- Stort sett er sjøarealene avsatt til flerbruksareal, men også betydelig arealer til friluftsliv (særlig i Indre Oslofjord)
- Beskjeden bruk av planbestemmelser og retningslinjer. Liten grad av vilkår forankret i annet lovverk.
- Økende bruk av hensynssoner, også i sjø
 - Bl.a. for bevaring av natur- eller kulturmiljø
- Flere har fokus på småbåthavner enten som eget tema i arealdelen eller egen kommunedelplan
 - Den mulige konflikten med ålegress er mye fokusert, bl.a. i konsekvensutredningene av utbyggingsforslagene

Planerfaringer fra casekommunene

- Hensynet til marin natur er nå langt på vei innarbeidet i den siste planrullering av kommuneplanen
 - Viktige naturtyper lagt ut som hensynssoner eller som natur- og/eller fiskeområder
 - Brukes aktivt i KU-behandlingen av utbyggingsforslag i planene
 - Ytterligere styrket gjennom ny Naturmangfoldlov
 - Kunnskapsbasert forvaltning
 - Føre-var-prinsippet
 - Samlet belastning

Marin natur også større gjennomslag i enkeltbeslutninger – eksempel mudring

- Skal behandles etter en rekke lovverk
- Men hensynet til marin natur har sjelden vært vurdert, og enda sjeldnere vært begrunnelse for avslag
- Vært uklart om man har kunnet nekte mudring med begrunnelse i marin natur
- Naturmangfoldloven har endret på det!!
- Nå finner vi flere eksempler på at mudringssøknader er blitt nektet med begrunnelse ålegress
- Frontet av både FM miljøvern avdeling og Fiskeridir regionkontorer (som høringspart)

Eksempel på mudring i en småbåthavn.
Ortofoto fra Hvaler.

Likevel noen utfordringer

- Planene er ennå lite spesifikke i forhold til å styre mindre bit for bit tiltak
- Rigid anvendelse av verdivurderingene i A – B – C-områder? Hva med C-områdene (lokalt viktig = mindre viktig)?
- Behov for videre kunnskapsspredning og bevisstgjøring
- Rutinisering av kunnskapen i planlegging og forvaltning
- Hvor langt kan føre-var-prinsippet brukes til å si nei?
 - Behov for mer kunnskap om konsekvenser av utbygginger for marin natur, eksempel ålegras

Verdiklassifisering av naturtyper:

A: Svært viktig (nasjonalt viktig)

B: Viktig (regionalt viktig)

C: Lokalt viktig

C-1 lokalt lite viktig

C-2 lokalt viktig

C-3 lokalt svært viktig

D: Mangelfull kunnskap